



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dissertationes De Actibus Humanis

Karchne, Simon

Augustæ Vindelicorum & Græcensis, 1716

§. IX. De rescissione contractûs extorti metu injusto, & hujus probatione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39981

Episcopus hic fuerit spoliatus rebus Ecclesie administrationi sue commissis, vel vero propriis; si dicatur primum Juramentum omnino est irritum, utpote de re iniqua, cum Episcopus rerum Ecclesie administrator, & non proprietarius, non potuit in prejudicium Ecclesie se valde adstringere ad eas non repetendas. Non refert, quod Pontifex dicat se Episcopum absolvisse, est enim intelligendum de absolute declaratione, nempe quod quoad factum sit declaratus absolutus, vel quod sit absolutus quoad cautelam, id est, majorem securitatem, non de absolute a Juramento. Dicebantur res

ejus ideo, quia ejus curae commissa erant, Pal. cit. num. 11.

Si dicatur secundum, dicendum Episcopum fuisse absolutum proprie a Pontifice, qui nullam causam absolvendi, seu relaxandi Juramentum assignat prater metum tacite innuens hunc solum fuisse causam relaxationis, eumque sufficere, proinde quod coacte jurans nequeat vinculis juramenti firmiter, ac irrevocabiliter constringi, cit. Pal. Soarez

to. 2. de Relig. lib. 2. de Juram. cap. 10. num. 7.

* * *



§. IX.

De rescissione contractus extorti metu injusto & hujus probatione.

351. **C**ontractus, quem metus injustus causavit, vel est initus cum ipso metum incutiente, vel ex hujus intentione cum tertio innocente. Item vel jam est contractus traditione rei consummatus, vel nondum.

Jus succurrit laeso quovis modo. Et quidem si necdum res est tradita, hanc incussor metus petens repellitur exceptione metus, quam si excipiens probet, absolvitur per Judicem ab ejus impletione, Laym. in C. Abbas 2. de iis qua vi metusve causa fiunt num. 3. Gl. ibi Verb: **Caustus.** Ratio, quia cui competit

R. P. Karch, Diss.

actio, a fortiori competit exceptio per Reg. qui ad agendum 71. in 6. Laesus autem habet actionem adversus concussorem seu authorem metus.

Si res e.g. donata, aut vendita jam sit tradita, Jus Civile non concedit actionem, eo quod voluntas coacta revera sit voluntas, L. si mulier 21. §. 5. quod metus causa gest. Atque adeo non defuerit consensus, sed quia inique metus incussus illum elicit, Praetor laeso actionem Jure Civili non proditam ex aequitate concessit ad rei extradita redditionem; Haec actio quod metus causa

L1

num-

nuncupatur à verbis primis, à quibus Prætor incipit Edictum: *Quod metûs causæ gestum est, ratum non habeo L. 1. ff. quod metûs causa, &c.*

Factâ rescissione per Judicis sententiam Author metûs obligatur reddere non solum rem, sed etiam fructus perceptos, quosque metum passus percipere potuisset ex re sic extorta *L. sedet partus 12. pr. ff. eodem*, quia est restituendus in integrum *L. non interst. §. in fin. C. de his, quæ vi, metusvè, &c.* sed nisi fructus etiam percipiendi restituerentur, non foret restitutio in integrum, sive in statum, in quo secluso metu fuisset, *Zoës in ff. eod. num. 19.*

352. Eadem actio metu concusso competit adversus tertium, ad cujus manus à concussore devenit per cit. *L. non interest*, quia, ut quis ex alieno crimine lucretur, non finit naturalis æquitas. Unde non est actio purè personalis, sed etiam est actio in rem scripta, quia datur contra quemcunque, qui ex illato metu sensit commodum, licet ipse non intulerit, *L. metum 9. §. fin. ff. quod metûs causa*. Is sive sit ipse Author metûs, sive tertius, dum in hunc ab illo res transivit, si intra annum utilem conventus, ac à Judice jussus reddere, non paruit culpabiliter, ut contumax condemnandus est in quadruplum, cui tamen simplum inest, *§. item actio 27. Inst. de Actionib.* Hæc pœna non est metûs illati, sed contumaciæ, hac cessante intra annum condemnatur in simplum, uti & si condemnatur post annum, quia actio pœnalis Prætoria qualis est ista, non egreditur annum, nisi sit

actio furti manifesti, quæ est perpetua; *Inst. de perpetuis, & temp. Action. §. 1.*

Quando Titius te metu compulit, ut tertio e.g. Cajo vendas equum, duplex tibi competit actio, una contra compellentem personalis de refarciendo omni damno, altera contra Cajum, ut hic recepto pretio restituat equum, *L. si item §. 5. ff. de Actionib.* quia etsi Cajus acquisiverit Dominium in equum de jure civili, cum hoc jure venditio tunc valeat *L. Traditionibus 20. C. de passis*. Jure tamen Prætorio cum metus eam extorserit, est rescindibilis, etsi alius ab emptore, eum incusserit ita cit. *Gl. verb. Coactus, Sanch. Lib. 4. de Matr. D. 8. num. 7. ex L. si cum exceptione 14. §. in hac actione ff. de eo, quod metûs causa*, claro textu.

353. Cum metus aliquos contractus efficiat ipso facto invalidos, alijs jure validos, Judicis tamen Autoritate rescindibiles, Judex nec priores potest declarare nullos, nec posteriores dissolvere, nisi allegans metum, hunc probet, quia delictum, quale est injusta metûs incussio, non est præsumendum, sed alleganti incumbit onus probandi, *L. merito §. 1. ff. pro socio*.

Quæ igitur 1. An metus gravis probatio sit difficilis? Resp. affirmative cum Mascardo *de Probat. Conclus. 1057. num. 20. & 6.* quia metus consistit in mente, cum sit *instantis periculi, vel futuri causa mentis trepidatio L. 1. ff. de eo, quod metûs causa*, quæ autem in mente sunt, difficilem habent, pro-

probationem, præsertim cum metus relinquit simpliciter voluntarium, ac involuntarium secundum quid ut stabilitum est à num. 308.

Qu. 2. An, & quæ dentur argumenta, quibus legitime probetur gravitas metus? Resp. Affirmative, suntque omnia illa, quæ apta sunt inducere gravem metum, de quibus relege superius à num. 300. ad 306.

354. Qu. 3. An etiam conjecturis, seu indicijs probari possit, & quibus? Resp. ad primum, affirmative quia quæ in mente latent, cum sensibus non pateant, ex indicijs, quæ sensibus obijciuntur, sunt conjecturanda, nempe per propinqua, secus remota, & extrinseca Jalon in *L. interpositos num. 4. v. de transact.*

Resp. ad 2. Ejusmodi conjecturas in specie multiples recenseri apud DD. Pal. p. 1. tr. 2. D. 1. p. 14. à num. 3. Reiffenst. de jis, quæ vi metusve &c. à num. 18. præcipuas compendiosè refert Wiestner *cod. num. 60.* primò si tractatus præcesserit de cogendo ad contrahendum. Secundò, si probes te fuisse incarceratum, aut etiam in privata domo clausum contraxisse. Tertiò, si post contractum fugeris, ne eum exequaris, nempe si detentio fuit injusta procedit conjectura hæc, uti & secunda, licet detinens non fuerit minatus carcerem diuturnum, aliudve grave damnum, sed sufficit, si satis probabiliter possis timere inferendum, si resistas, Pal. n. 5.

Dixi si detentio fuit injusta, nam justa non reddit contractum rescindibilem, aut jure nullum, si sit irrevocabilis, unde matrimonium à stupratore per

Judicem Ecclesiasticum compulsò contractum cum stuprata valet, etsi non dimissus ex carcere id contrahat, unde explodit Pal. consuetudinem quorundam Judicum Ecclesiasticorum existimantium non fore liberum, sed coactum matrimonium, si in carcere contrahat, exitus præcisè ex carcere, nisi habeat facultatem eundi liberè quo vellet, non censetur esse extra carcerem formaliter, uti probat Sanch. *Lib. 4. de Matr. D. 13. num. 4.*

Addit Pal. num. 6. quòd fuga post actum gestum sit quidem sufficiens conjectura pro præsumendo metu, non tamen integra probatio.

Quarto, in contrahente post actum initum insolitus pallor vultus, vox tremula, ac similia mentis consternatæ indicia observata, ex his plene probatis, & aliquando in defectum plenæ probationis accessu juramenti de actu metu extorto Judex declarabit nullum, aut rescindet Wiest. num. 60.

355. Qu. 4. An plus credendum duobus testibus deponentibus metum esse illatum, quàm pluribus etiam millenis negantibus. Communis affirmat cum Mascard. *Conclus. 1058.* quia negantes metum deponunt de spontaneo consensu Soli Deo cognito; e contra affirmantes metum testificantur de coactione, quæ actibus externis, utpote sensibilibus probatur; hæc autem probatio est potior, quàm mille purè negantium.

Wiestner num. 62. componit utramque opinionem, beneficio distinctionis, subscribens affirmativam in casu, quo duo deponunt de metu illato certo modo, determinato loco, & tempore, negan-

negantes verò præcisè deponunt actum esse sponte gestum.

Negativam verò sequitur, quando coactio certo modo, & tempore illata asseritur à duobus illis, alij verò numero plures, aut etiam pares negant tali modo, loco, aut tempore metum esse incussum, quia utrique deponunt de actu sensibus subjecto, & in hoc sunt pares, cæteris autem paribus fides potius adhibenda deponentibus, qui delictum excludunt, cum hoc in dubio non præsumatur *C. fin. de præsumpt. & cit. L. merito § 1. ff. pro socio*, consentit Sanch. *D. 27. num. 3. Pal. num. 8.*

Ampliat Wiestner, ad deponentes pro spontaneo cum circumstantijs actus gesti, (de quibus tacent stantes pro metu) ex quibus præsumptiones verosimiliores erui possunt.

356. Qu. 5. An metus probatio, arbitrio Judicis relinquenda? Pro affirmativa Decius apud Pal. *num. 7.* allegat *L. metus autem causa 3. ff. ex quibus causis major 25. annorum Rest.* Verum teste Pal. lex hæc solum probat Judicis arbitrio relinqui qualitatem metus, secus qualitatis probationem. Nihilominus asserit sæpe relinqui, quia sæpe non constat, an deponentes sint omni exceptione majores; nec an probationes pro metu vincant probationes pro spontaneo consensu: Ergo in similibus Judex debet decidere ex circumstantijs. Idem approbat Sanch. *num. 3.*

357. Qu. 6. Quando censendus sit injustus metus purgatus, seu cessante? Questionem hanc accuratè dissolvit ex alijs Pal. *num. 9.* & idèd cum eo. Resp. quamdiu non cessat causa metus non censeferi metum purgatum, durat autem cau-

sa metus ad tempus, quo metum patiens manet subjectus incutienti metum, Sanchez *Lib. 4. de Matr. D. 18. num. 7.* ut si Judex illum incutiat, dum officium ducat, aut vir uxori durante matrimonio, Pater Filio quousque hic illi subicitur. Ex hoc.

Infert Quatuor. Primò solviffe ex metu illum incarceratum qui in carcere cavit de solvendo, postea dimissus ex carcere, post intervallum solvit, quia nisi solvisset, iteratò incarceratus fuisset.

Secundò, si quis ex metu vendidit rem, postea ex intervallo illam tradidit, durante adhuc metu, venditio adhuc est facta ex metu.

Tertiò, uxor à Marito verberata ob dissensum præstitum instrumento mariti exigentis ab ea consensum, esto ex intervallo det assensum, hic censeatur factus ex metu.

Quartò, mulier ex metu ingressa Monasterium, licet pluribus annis ibi maneat, non purgat metum, quando hujus causa etiamnum permanet, vel adhuc vigent impedimenta reclamandæ cit. Sanch. *num. 8.*

Ratio horum est, quòd causa metus semel posita præsumatur durare, quamdiu non probatur perire Menoch. *Lib. 6. præsumpt. 37.*

Unde, ut metus censeatur purgatus, opus est actu externo. qui omni ex parte significet spontaneum, & liberum consensum, unde si aliam interpretationem recipit, metum non purgat, Sanch. *num. 9.* ex Navar.

Hinc rectè *num. 10.* deducit, quòd ex metu jurans se soluturum, etsi solutio appa-

apparenter sit spontanea, possit petere rescissionem, quia non præsumitur sponte sua, sed metu, perjurii incurrendi.

358. Dic ergo per quales actus demonstratur spontanea voluntas, metum purgans? Respondet cit. Pal. responsionem non esse facilem. Tres enumerat actus. Primus est, si actus celebratur in præsentia Judicis, seu Magistratus, Sanchez *D. 27. num. 2.* cum Mascardo Jalone, quia favore Judicis agens potest repellere omnem metum. At Pal. cum Bart. Bald. putat solum inde præsumi purgationem metus, secus claram hujus probationem.

Secundus est actus celebratus in præsentia consanguineorum, vel amicorum, cit. Sanch. cum aliis. Verum hoc intelligit Pal. cum Mascard. quando consanguinei, aut amici possunt sufficienter resistere violentiæ metum inferentis non aliàs.

Tertius, est spontanea Cohabitatio cum inferente metum, ut si facile possit fugere, neque fugit, censetur voluntariè consentire, sic judicatur ratificari matrimonium aut professio metu facta, si contrahentes, aut profitentes non fugiant, aut non reclament dum facile possunt, ita exprimit C. ad id de sponsalib. & ibi Gl. Hunc actum approbavi in *tract. de Matr. n. 167.*

Addo cum Pal. ex Pont. *lib. 4. de Matr. cap. 17 n. 17.* Mascardo *de Probat. conclus. 1055. num. 39.* non præsumi purgatum metum in matrimonio, quamvis in viri domum traducatur ibique habitet modico tempore, si statim repetat paternam domum præsumitur enim non sponte cohabitasse, cum fugerit, quamprimum potuit.

* *
*



§. X.

De reclamante contra Professionem ex metu factam, ubi de modo eam ratificandi, & de pluribus ad professionem pertinentibus, ac de ejus occasione agitur?

359. **N**on raro contingit, uti mihi experientia constat, quòd post Professionem prætendatur nullitas Professionis ob aliquem defectum temporaneum e.g. legitimitatis, aut ob metum, & ex hoc capite communiter solet fieri reclamatio, cum per *num. 333.* Professio injusto

gravi metu directè extorta sit Jure Ecclesiastico irrita; quapropter hoc loco opportunè quaestio proposita agitari potest. etsi aliàs locus proprius ejus sit in tractatu de statu Religioso.

Pro fundamento dicendorum sit Trid. *Ss. 25. cap. 19. de Regular. quicumque*

Ll 3

Re-